

เทศน์เช้า วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมนะ เวลาธรรมนี้เราคิดว่าธรรมะคือข้อปฏิบัติ เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา ที่เราอ่านเราศึกษา เราคิดว่านี่เป็นธรรมะ เราไปเรียนนักธรรมโท นักธรรมตรี นักธรรมเอก นี่เราศึกษาธรรมะ แต่เวลาเราฟังธรรม ธรรมที่มันสะท้อนหัวใจเรา สิ่งที่เป็นสังฆธรรม ถ้าสะท้อนหัวใจเรานั้นล่ะคือธรรม เวลาฟังธรรมนะขนพองเลย ขนลุกหมดเลย นั่นล่ะธรรมมันเข้าไปชำระกิเลส

มันเข้าไปเตือนนะ มันไปเคาะให้กิเลสตื่นขึ้นมา ถ้ากิเลสตื่นขึ้นมาแล้วนะเราพยายามทำ ความสงบของใจ ถ้ากิเลสมันไม่ตื่นนะ กิเลสมันนอนอยู่ เราศึกษาธรรมเท่าไร? ศึกษาธรรมเท่าไรเราก็ศึกษาของเรา เวลากิเลสมันตื่นขึ้นมาจะลืมหมดเลย ที่ศึกษาไว้ ศึกษาไว้มันหายไปไหนก็ไม่รู้ เพราะกิเลสมันนอนหลับเราก็สามารถทำอะไรสะดวกสบาย พอกิเลสมันตื่นขึ้นมาจะ ..

แต่พอเวลาเราฟังธรรม เห็นไหม นี่ธรรมะเข้าไปกระทบในใจของเรา ขนพองสยองเกล้า นะ พอขนพองสยองเกล้านี้เพราะอะไร? เพราะเราต้องให้กิเลสมันรับรู้ เพราะกิเลสว่านี่สิ่งที่เอ็ง คิดเอ็งทำมันไม่ดี แต่สิ่งที่ดีเราทำไม่ได้ สิ่งที่เราคิดเราทำไม่ได้เพราะเหตุใดล่ะ? เพราะว่ามัน กิเลสมันไม่มีเหตุผล แต่ธรรมะมีเหตุผลนะ เวลาธรรมะมีเหตุผลใช่ไหม? เราก็มีเหตุผลของเรา สิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนั้นไม่ดี.. พอสิ่งนั้นไม่ดี เออ.. ก็ใช่ ไม่ดีก็ไม่ทำ พอมันซ้าๆ ซากๆ ไป สิ่งนั้นไม่ดีๆ ไม่ดีก็จะทำ

คือเวลาเราใช้ปัญญาเนี่ยะ ปัญญาพอใช้บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า กิเลสมันรวบเอามา กิน หมดเลย แต่ถ้าพอกิเลสมันแค้นแล้วขึ้น กิเลสมันอยู่แค้นที่ไหน กิเลส เห็นไหม เวลาหลวงตา ท่านพูดบอกว่า เรื่องกิเลส เรื่องต้นหากความทะยานอยากเหมือนสวะ สวะมันอยู่ในน้ำนะ เวลา น้ำมันลดคนะสวะมันก็ตกลงไปตาม พอ น้ำมันขึ้นสวะมันก็ขึ้นตาม

กิเลสณะพอเราศึกษาธรรมะมาก เราารู้เรื่องมาก นี่กิเลสมันก็อยู่บนธรรมะนั้นล่ะ อยู่บนที่เราศึกษานั้นล่ะ นี่เราจะรู้มากขนาดไหนกิเลสมันก็จึ่ค้อยู่บนนั้นล่ะ มันจึ่ค้อยู่บนนั้นล่ะ มันเป็นไปกับเราตลอดเวลา เห็นใหม่ แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เราจะคว่ำมัน เราจะแก้ไขมัน เราจะทำลายมัน

นี่ไงฟังธรรมๆ เวลาพระปฏิบัติฟังธรรมนี้สำคัญมาก เพราะธรรมมันซึมเข้าไปในหัวใจเลย เวลาฟังธรรมเราขนพองสยองเกล้านะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดถึง มันเป็นเรื่องของเราที่แหละ เห็นใหม่ เวลาหลวงปู่ขาวกับหลวงปู่แหวนท่านจะไปหาหลวงปู่มั่น ท่านเดินไปด้วยกัน ท่านคุยกัน “เอ๊ะ.. เราไปนี่อาจารย์ท่านจะรู้เรื่องของเราหรือเปล่าหนอ? เรื่องของเราที่อาจารย์จะแก้ไขหรือเปล่าหนอ?”

เวลาหลวงปู่ขาวท่านเข้าไปถึงหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านเทศน์นะ

“เรื่องของตัวนะตัวไม่สนใจ เรื่องของตัวนะตัวไม่รู้ เรื่องของตัวก็อยากให้คนอื่นรู้”

นี่เพราะเราคิดใจว่าอาจารย์จะช่วยเหลือเรา ทุกคนจะช่วยเหลือเรา เราก็คิดว่าคนอื่นจะโอบอุ้มเรา คนอื่นจะยกเราขึ้นเลย แล้วจริงๆ มันคือใครล่ะ? จริงๆ มันคือเรานะ ถ้าเราไม่แก้ไขเรานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเป็นคนจึ่แฉะเท่านั้น แต่มันเป็นวาสนาของครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา แล้วมีอนาคตังสญาณของท่าน ท่านมีอำนาจวาสนาบารมี ท่านก็รู้ ท่านก็เห็น รู้เห็นขึ้นมาก็เหมือนเราเห็นเด็กๆ นี่แหละ เด็กๆ มันทำผิด เราบอกว่ามันทำผิดๆ เด็กมันยอมรับไหม? เด็กมันต่อต้านด้วยว่าไปจับผิดมันนะ ว่าไปจับผิดมันทั้งๆ ที่มันผิดหรือเปล่าล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน นี่พอบอกว่าให้ครูบาอาจารย์ช่วยเหลือเรา ครูบาอาจารย์ช่วยเหลือเรา แล้วครูบาอาจารย์บอกก็ว่า อืม.. ลำเอียง รักคนนู้น ไม่รักเรา ทั้งๆ ที่ท่านบอกถึงขุมทรัพย์นะ แต่ถ้าพอเราเข้าไปเห็นเจอนะ เราเข้าไปพิจารณาของเรา อืม.. นี่ไงอตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วการประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ เราก็คว่าเราปฏิบัติแล้ว เราต้องปฏิบัติได้ นี่ใครมาวัดแล้ว ใครมาปฏิบัติแล้ว ๕ วันกลับไปก็ต้องมีความสงบเท่ากัน ๕ วัน ให้อีกคนมา ๑๐ วัน กลับไปก็ ต้องมีความสงบ ๑๐ วัน บางคนมา ๒๐ วัน กลับไปทำไมมันหงุดหงิดล่ะ?

เวลาชาวประมงเขาออกหาปลาเนะ เวลาเรือเขาออกไปหาปลา บางลำก็ได้ปลามาเต็มลำเลย บางลำก็ได้ปลามาเล็กน้อย บางลำแทบจะไม่ได้ปลากลับมาเลย เห็นใหม่ ทำไมเขาออกไปทำ

ประมงเหมือนกัน ทำไมเวลาเรือเข้าเทียบท่า ทำไมปลาในเรือมันไม่เท่ากันล่ะ? ทำไมมันเป็น
อย่างนั้นล่ะ เห็นไหม เขาก็บอกว่าเขาเก่งไง เขาดูกระแสน้ำไง เขารู้ทางปลามาจากไหนไง อันนั้น
ก็เป็นวาสนาอันหนึ่งนะ

ฉะนั้น สิ่งที่เราออกไปนะ เวลาชาวประมงเขาไปทำประมงของเขา กลับมานี่ปลาเขา
เต็มลำเรือเลย เวลาเราปฏิบัติ ๕ วัน ถ้าจิตมันสงบ จิตมันดี อืม.. วันนี้ได้ปลามาเต็มลำเลย เวลาไป
ปฏิบัติ ๕ วัน ๑๐ วัน วันนี้ไม่ได้ปลาเลย วันนี้ไม่ได้ปลาเลย ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ? ทำไมมัน
เป็นอย่างนั้น

นี่เวลาปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ กิเลสมันเป็นนามธรรม แล้วเวลามันแก่กล้า เวลามัน
หลับไหล กิเลสเวลามันผ่อนให้เราไง นี่กิเลสมันฉลาดมาก มันจะผ่อนให้เราได้หายใจ เห็น
ไหม เวลาเราอยู่บ้านทำมาหากินเราก็อืม.. เราเป็นคนที่ยาก เราต้องประพฤติปฏิบัติ แล้วพอไป
ปฏิบัติหน่อย พอไปวัดไปจิมหน่อย อืม.. เรามาปฏิบัติแล้ว เราเป็นคนดีแล้ว เราก็กลับ

นี่กิเลสมันจะให้หายใจอย่างนี้ หายใจมันจะผ่อนให้ๆ ผ่อนให้เราได้หายใจ ผ่อนให้
หายใจเพื่ออยู่ในอำนาจของมันไง แต่เวลาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมาะมันต่อต้าน มันทำให้ล้มลุก
คลุกคลาน เวลาจะนั่งสมาธิขึ้นมาะ ถ้านั่งเล่นๆ นั่งคุยกันนะ อู้ฮู.. สมาธิมันจะลงนะ โอ้โฮ..
จิตดีดีนะ เอาจริงเอาจังเข้านี้ล้มเลย ไม่ได้เรื่องเลย ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ?

เพราะถ้าเราซ้อม นักกีฬาเวลาเขาซ้อม เห็นไหม เวลาเขาซ้อมนี่นะ แหม.. เทคนิคทุกอย่าง
ดีไปหมดเลย ลงแข่งคราวนี้ชนะแน่นอน พอลงไปมันเจอคู่แข่ง มันเจอฝ่ายตรงข้าม มันทำให้
ล้มลุกคลุกคลาน เพราะคู่แข่งเขาก็ซ้อมมาเหมือนกัน นี่เวลาซ้อมเป็นแชมป์ เวลาแข่งแพ้ทุกที
จะลงแข่งขึ้นไปมันก็ไปเจอกิเลสไง

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมาเจอมันแล้ว เวลาทำเล่นนะ เวลาทำพอเป็นพิธี เห็นเขาทำก็ทำ
ตาม อืม.. ดีนะ โอ้.. ดี อย่างนี้เป็นพระอรหันต์แน่นอน อย่างนี้ตั้งใจปฏิบัติเลยนะ ไปสละ
สมบัตินั้น โอนให้คนอื่นหมดเลยนะ พอจะมาปฏิบัติจะกลิ้งเลยล่ะ มันกลัวจะกลับไปไม่มีข้าวจะ
กิน ออกไปแล้วจะไปนอนที่ไหน? แน่.. แต่เวลามันดีขึ้นมาะมันคิดได้หมดแหละ แต่พอเวลา
มาปฏิบัติแล้ว พอมันล้ม พอกิเลสมันตื่นขึ้นมาะ เพราะเวลาเอาจริงขึ้นมากิเลสมันจะต่อต้าน

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติมา เราจะพูดบ่อยมากกว่าอาจารย์ของเรา มีประสบการณ์ อาจารย์ของเรา มีประสบการณ์ ประสบการณ์อันนั้นสำคัญมาก เวลากิเลสมันหลับไหล เวลาภาวนาดีก็รู้ เวลากิเลสมันขัดขึ้นก็รู้ เวลากิเลสมันซุดหลุมพรางก็รู้ เวลากิเลสมันต่อต้านก็รู้ แล้วเวลาต่อสู้กับมันนะ ทอนกำลังของกิเลสให้กิเลสมันอ่อนตัวลงก็รู้ แล้วเวลาจะเริ่มตัดแขนตัดขาของกิเลสก็รู้ แล้วเวลาฆ่ากิเลสก็รู้

นี่ครูบาอาจารย์ของเราจะ เวลาจะตัดแขนตัดขามันไป เวลาเราอดนอนผ่อนอาหารนะ เออ .. โทษนะ ถ้ากูตายมึงก็ตายด้วย ถ้าเราอดอาหารตาย กิเลสก็ต้องตายด้วย เห็นไหม นี่ตัดแขนตัดขามัน ถ้ามันจะไปไม่ไป จะนั่งสมาธิ เราจะทำของเรา เราเริ่มตัดแขนตัดขาของมันนะ ตัดที่มันพอใจ มันจะทำให้เราเสียหาย มันจะทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน นี่ตัดแขนตัดขามัน

เวลาสมาธิเราดีขึ้นมา ปัญญาเราดีขึ้นมา เราจับตัวมันได้ เห็นไหม เวลาพิจารณาไปดทับค-
ปหาน มันปล่อยวางชั่วคราวก็รู้ กิเลสมันเริ่มพ่ายแพ้ก็รู้ แล้วรูกๆ รุกจนกว่ากิเลสมันจะตาย กิเลสมันตายคือสังโยชน์มันขาด กิเลสตายเวลามันสมุจเฉทปหานนะ ดทับคปหานนี่ชั่วคราวๆ นั้นแหละจะทำให้กิเลสมันอ่อนตัวลง อ่อนตัวลงนะ แต่ถ้าเป็นขีปภาปัญญา ผู้ที่สร้างบารมีมา มาก เขาผลัวะ! ขาดเลย แต่กว่าที่เขาขาด เขาต้องสร้างบารมีของเขามาก

คนที่จะหาปลา เห็นไหม เขาออกร่องน้ำ เขามีเครื่องมือหาปลา จังหวะอำนาจวาสนาของเขา เขาวางอวนที่ไรปลาเต็มทุกที่ วางอวนที่ไรปลาเต็มทุกที่ นั่นเขาสร้างอำนาจวาสนาของเขา ขีปภาปัญญา ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย คนที่จะปฏิบัติง่ายรู้ง่ายเขาต้องมีพื้นฐานของเขา เขาต้องทำบุญกุศลของเขา ใ้เรานี่ลุ่มๆ ดอนๆ ตอนนี่ยังคิดได้ คิดไม่ได้อยู่ เรือออกไปนะ เรือมันรั่ว นี้กว่าเอามืออุดไว้จะจะไปจับปลา จะไปจับปลานะ น้ำมันเข้าเรืออยู่ เรือมันกว่าจะไปจับปลา

นี่ก็เหมือนกัน เราต้องตั้งสติของเรา เราต้องทำของเรา นี่เวลามันเริ่มยุบยอบลง ดทับค-
ปหานคือพิจารณาแล้วมันปล่อยวางๆ ปล่อยวางขนาดไหนก็แล้วแต่ นั่นละกิเลสมันเริ่มเบาลงๆ พอเบาลงนะ คนปฏิบัติขนาดเริ่มดทับคปหาน ขนาดทำสมาธิมันก็มีมีความสุขแล้วแหละ มันมีความสงบร่มเย็น มันมีความพอใจของมัน ยิ่งพิจารณาแล้วมันปล่อยวางนะ ตัวนี้เบา คิดอะไรดีไปหมด จะทำอะไรถูกต้องดังงามไปหมดเลย อย่าเพลินนะ ถ้าเพลินนะกิเลสมันพลิกกลับมาจะ เลื่อมหมด

เพราะถ้ายังไม่ตักตวน กิเลสนะเวลายมันแพ้รามันจะกลับไปช่องลุ่มกำลัง แล้วมันก็จะไปวางแผน พอกลับมานะ เออ.. อย่างนี้ดีใช่ไหม? อย่างนี้ดีใช่ไหม? แล้วมันก็บอกได้อย่างนี้ๆ มันชักจูงเราไปนะ แล้วมันก็ไปพลิกกลับ แล้วเราก็กลุ้มว่า.. เป็นอย่างนี้จริงๆ! นี่แล้วบอกว่าเวลาเราเรียนธรรมะ ธรรมะก็คือธรรมะไง อ้าว.. กิเลสชื่ออย่างนี้ กิเลสชื่ออย่างนี้ พอเอาขึ้นพิพากษาแล้วมันก็ต้องติดคุก มันก็ต้องโดนประหารชีวิต

นี่ไปอ่านแต่ชื่อมัน นี่ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นสิ่งไม่ดีทุกคนก็รู้ ทุกคนไม่ต้องการทั้งนั้นแหละ เราจะทำลายมันทั้งนั้นแหละ นี่เจอไอ้นี้ต้องฆ่ามัน เจอนี้ต้องฆ่ามัน เวลาไปเจอมันจริงๆ งงนะ ไปเจอมันเป็นพวกเราไง พอไปเจอมันเป็นความรู้สึกรู้สึกของเรา เอาอะไรไปฆ่ามัน โอ้โฮ.. มันเอาผลประโยชน์ยื่นให้หน่อยเดี๋ยวนี้ยอมมันเลย พอยอมมันเสร็จ เดี่ยวก็เรียบร้อย

นี่ถ้าคนไม่มีประสบการณ์มันจะรู้เรื่องนี้ได้อย่างไร? แล้วเวลาเห็นกายๆ พุดถึงคนเห็นกายๆ เห็นกายเราก็เอาภพกายมาปะไว้ นี่ ภูก็เห็น หมอมนผ่าตัดทุกวันมันก็เห็น ผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจมันยังเปลี่ยนเลย มันผ่าหัวใจแล้วเปลี่ยนหัวใจให้ด้วย อ้าว.. มันก็เห็น แล้วหมอมันเป็นอะไรล่ะ? ตังค์มา หมอเอาตังค์มาสิ แล้วเราบอกว่านี่เห็นกายๆ เห็นกายเห็นอย่างไร? พอจิตสงบมันเห็นกายนี้เห็นกายอย่างไร?

ถ้ามันเห็นกายของมัน ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นกายนะ พอเห็นกายนี้ชนพองสยองเกล้าเลย แค่ว่าเห็นกาย แค่ว่าสำนึกตัวว่าเราผิดนะ เราทำสิ่งใดในชีวิตเราก็อำนาจของเราหมดเลย เราไม่รู้ว่าถูกหรือผิด แล้วเราทำของเราเป็นความเคยชิน แต่วันไหนเราสำนึกได้นะ โอ้โฮ.. ทำผิดมาตั้งแต่ต้น ทำผิดมาทั้งชีวิตเลยนี้ น้ำตาคลอนะ เราทำผิดมาทั้งชีวิตเลยหรือนี่ เราไม่รู้ตัวเลย

เวลาจิตมันไปเห็นกายนะ พอมันเห็นกายขึ้นมา พอเห็นกายใช่ไหม? เรื่องของเราที่แหละ โอ้โฮ.. เห็นอย่างนี้ชนพองสยองเกล้าเลยนะ พอนชนพองสยองเกล้านี้ของจริงแล้ว ถ้าของจริงเห็นไหม พอตำราไปบอกไว้อย่างนั้น นี่เห็นกิเลส เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงนะมันสะเทือนใจมาก

คู่ออย่างเวทนานี้ สุขเวทนาจึงชอบ ทุกขเวทนาจึงสลักไส นี่เวลาจิตมันสงบแล้วจับเวทนาได้แล้วพิจารณาของมันตามความเป็นจริงนะ แล้วมันปล่อย นี่เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา แล้วมันไปไหนล่ะ? อ้าว.. ก็เวทนามันทุกข์ มันทุกข์แสน

สาหัส แต่เวลาพิจารณาแล้วมันปล่อยวางแล้ว นี่มันเป็นสมบัติเลยนะ มันเป็นสิ่งที่ให้เราเอามาเป็นประโยชน์นะ

เราซื้อขายแลกเปลี่ยน ถ้าเราส่งสินค้าไปเราก็ได้เงินมา เราพิจารณาจนเวทนามันปล่อยแล้วเราก็ได้ธรรมมา แต่เวลาเราเกิดทุกข์นี้ไม่ต้องการๆๆ แต่ถ้าเราจับทุกข์มาพิจารณา แล้วเราพิจารณาของเรา ได้ประโยชน์ของเรา เห็นไหม ก็ทุกข์นั้นแหละ มันเป็นวิบาก มันเป็นผล มันเป็นการให้เราได้กระทำ มันเป็นการให้เราวิปัสสนา มันทำให้เราได้มีผลงาน มันทำให้เราได้ประโยชน์ ก็ทุกข์นั้นล่ะ!

นี่ไงทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ผู้ใดเห็นทุกข์ ผู้นั้นจะพ้นจากทุกข์ แต่นี้ไม่เห็นทุกข์ ใจ หลวงตาบอกว่ากิเลสมันมานะ มันมาอยู่บนหัวใจของเรา แล้วมันก็จีรังไว้ แล้วมันก็ไปนอนสบายเลยนะ โอ้เราตื่นขึ้นมาได้กลิ่นจี๊ใจ พอได้กลิ่นจี๊ก็ว่าโอ้ย.. นี่มันเหม็นๆ นะ โอ้ย.. ทุกข์ทุกข์แล้ว มันจี๊ทิ้งไว้ละ กิเลสคือตัดหาความทะยานอยากมันปรุงแต่งของมัน พอปรุงแต่งจบแล้วเราได้ผลวิบากของมันไง แล้วเราว่าเราเห็นทุกข์ๆ

นี่วิบากนะ นี่กิเลสมันสร้างผลงานทิ้งเอาไว้แล้วนะ หลวงตาท่านพูดชัดมาก กิเลสมันตื่นขึ้นมาแล้วมันก็ถ่ายใส่หัวใจเรา แล้วมันก็ไปแล้ว เราตื่นนอนขึ้นมา โอ้ย.. นี่มันจี๊ใคร? จี๊กิเลสใจ พอจี๊กิเลสนะ โอ้ย.. ทุกข์ ทุกข์ แล้วเราเห็นไหม? เรารู้เหตุผลไหม? เราไม่รู้ แต่ถ้าจิตสงบนะมันจับได้ อ้อ! ทุกข์เพราะตรงนี้ไง กาย เวทนา จิต ธรรม

เพราะกายใช่ไหม? เพราะมีกาย มีฐาน มีที่ให้มันจี๊ พอเราจับต้องได้ อ้อ.. มันจี๊ตรงนี้ มันพิจารณาตรงนี้ เห็นไหม สมุทัยควรละ นี่ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ควรละคืออะไร? ตัดหาความทะยานอยากที่มันมาจี๊ กิเลสมาจี๊ก็ตีขามันสิ กิเลสมาจี๊ก็บอกทำไมมันไม่ไปจี๊ที่ของมึง เห็นไหม ปัญญามันเกิดพิจารณาได้

นี่ไงทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ.. เวลาการศึกษาเราก็ศึกษา ปรีชาญี่ต้องศึกษานะ พระพุทธเจ้าเป็นผู้สอนเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนสอนเอง ปรีชาญี่ เห็นไหม นี่ไปฐึละๆ ไบลานเปล่าๆ พอไปปฏิบัติมันก็สิ้นเป็นพระอรหันต์ ถ้าไปฐึละๆ ก็ยังศึกษาอยู่ นี่เทศน์ว่าการลูกศิษย์ ๕๐๐-๖๐๐ ธรรมะนี้แตกฉานมาก พูดได้ทุกข้อทุกกระทง พูดได้หมดเลย โอ้โฮ.. คนฟังแล้วชื่นใจมากเลย แต่ไบลานเปล่า

ปริยัติ ปฏิบัติ เวลาไปจริงๆ ไปปฏิบัติกับสามเณร สามเณรน้อยพาไปปฏิบัติ จนไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ปริยัติ ปฏิบัติ.. ปฏิบัติก็คือปฏิบัติ ปริยัติไม่ใช่ปฏิบัติ แล้วตอนนี้ปริยัติ ปฏิบัติมันมาปนเปกัน อ้าว.. เวลาจะปฏิบัติก็ต้องให้ตรงตามพุทธพจน์ ต้องตรงตามตลอดเลย เด็กก็บอกให้เป็นผู้ใหญ่เลย เด็กนี้ต้องให้เรียบร้อยหมดเลย มันเรียบร้อยไหม? เดียวมันไปมันก็ออกประสาเด็ก ผู้ใหญ่ก็ไปประสาผู้ใหญ่ เด็กก็ไปประสาเด็ก

จิตที่ไม่เคยฝึกหัด กับจิตที่เคยฝึกหัดแตกต่างกัน จิตที่ยังไม่เคยฝึกหัดมันก็เหมือนเด็กๆ แล้วเราจะฝึกหัดจิตที่เด็กๆ ขึ้นมาให้เป็นผู้ใหญ่ เราบอกว่าโตขึ้นมาต้องเป็นผู้ใหญ่เลย โตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่เลย มาปฏิบัติต้องรู้หมดเลย ปฏิบัติต้องรู้หมดเลย พุทธพจน์ๆ โอ๊ย.. เป็นปรมัตถ์ๆ งงวะ งง

เด็กก็ต้องฝึกขึ้นมามันจะเป็นผู้ใหญ่ จิตที่ไม่เคยปฏิบัติเลยก็พยายามฝึกขึ้นมาให้เป็นผู้ใหญ่ พอเป็นผู้ใหญ่แล้วมันพิจารณาของมันไป เดียวแก้ไขของมันไป เดียวมันจะรู้ของมัน นี่ไง ถ้าไม่เอามาผสมปนเปกันนะ ให้มันเป็นจริงขึ้นมา ให้เป็นจริงขึ้นมา พอมันเป็นจริงขึ้นมาพวกเราจะซาบซึ้งมาก

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

เราอยากจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปอินเดียกันนะ นี่ไปกราบไหว้วะ ต้นโพธิ์ไปกราบกันตลอดเลย แต่ไม่เห็นพระพุทธรูป แต่ถ้าเราทำจิตเราสงบ เราพิจารณาของเราะ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะได้เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะในหัวใจของเรา

นี่ใจปฏิบัติธรรมๆ นี่เรามาวัดมา เรามาปฏิบัติ เราพยายามทำของเรา มันจะทุกข์ มันจะยากแน่นอน งานทางโลกมันยังทุกข์ยังยากเลย เห็นไหม เราเปรียบเหมือนหาปลา นี่เวลาหาปลา คนหาปลาได้ก็มี คนหาปลาปานกลางก็มี แต่เราก็ต้องหา หลวงปู่มั่นท่านพูดนะ นี่ปลาในสุม ปลาในสุม เอาสุมครอบไว้ แล้วจับยังจับไม่ได้เลย

นี่ร่างกายเราอยู่นี่ จิตใจอยู่ในร่างกายนี้ นี่ปลาในสุม แล้วทำไมจับปลาไม่ได้ มันอยู่ในร่างกายเรานี้แหละ ทำไมเราจับปลาในสุมเราไม่ได้ ทำไมเราทำไม่ได้ นี่ใจเราก็ต้องมีความเข้มแข็ง มีการกระทำของเรา แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเรา

อริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เราสร้างขึ้นมา ไม่มีการซื้อการขาย คีล สมาธิ ปัญญา ซื้อขายที่ไหนไม่มี คีลเราก็ต้องวิริตเอาขึ้นมา สมาธิเราก็ต้องปฏิบัติเอาขึ้นมา ปัญญาเกิดจากการฝึกฝน ฝึกฝนขึ้นมา ไม่มีใครซื้อใครขาย ไม่มีร้านไหนขายปัญญา ไม่มีร้านไหนขายสมาธิ ไม่มี เราต้องฝึกหัดทั้งนั้น เราต้องทำทั้งนั้น เราถึงทำให้จริงให้จัง แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง